

POLITIEKE WOENSDAG VAN WOENSDAG 27 OKTOBER 2021 20.00 UUR

Voorzitter: J. Sietsma (GroenLinks)

Namens de raad: C. Nieuwenhout (GroenLinks), K. Boogaard (PvdA), J. Lo-A-Njoe (D66), J. Boter (VVD), P. Rebergen (ChristenUnie), K. de Wrede (PvdD), R. Bolle (CDA), H. Moerkerk (100%Groningen), R. Staijen (Stadspartij), S. Bosch (Student&Stad), A. van Kesteren (PVV)

Namens het college: P. Broeksma (wethouder)

Namens de griffie: W. Meijer

Inspraak Zon en Warmte

00:16:44

Voorzitter: Goedenavond beste mensen. Welkom bij deze inspraaksessie over maar liefst drie raadsvoorstellen. Die hebben allemaal iets met elkaar te maken. Ze gaan allemaal over de energietransitie. Het beleidskader Zon op Daken, beleidskader Zonneparken en het Warmtetransitieplan. Het is een inspraaksessie, dus raadsleden en commissieleden gaan niet met elkaar in debat, maar ze zullen wel vragen stellen aan de sprekers als ze daar behoefte aan hebben. Het gaat om een groot onderwerp met verstrekkende consequenties. Wij hadden veel sprekers verwacht. Er hebben zich er tot nu toe maar twee aangemeld. Er zitten wat meer mensen op de publieke tribune, dus wie weet wat er nog gaat gebeuren. Ik wilde voor ik de sprekers het woord geef, nog even melden dat de SP verhinderd is vanwege ziekte, maar hij kijkt wel mee. Dat wilde hij graag even laten weten. Dus hij hoort u evengoed wel. Dat gaat om Daan Brandenburg. Ik wil de heer Lanting het woord geven. U hebt in principe drie minuten, maar omdat we maar met twee sprekers zijn zal ik daar coulant mee omspringen. Ga uw gang.

00:18:15

De heer Lanting: Nu moet hij aanstaan. Goedenavond. Ik kom spreken over het thema beleidskader Zonneparken en meer specifiek over het onderdeel kleine zonneparken. Ik moet zeggen dat ik zaterdag ben begonnen om het stuk te bekijken. Ik voel me wel een beetje op glad ijs, want heb ik het werkelijk goed begrepen en zag ik alles wat ik zou moeten zien? Er zijn drie sub thema's waar ik wat over ga zeggen: ten eerste over lokaal eigendom, ten tweede over grondprijzen en ten derde over het thema waar mogelijk de parken volgens het beleidskader wel en waar niet, tenzij. Die eerste twee onderwerpen, lokaal eigendom en grondprijzen, die heb ik al wel vrij uitgebreid aan de orde gesteld in een e-mail die ik op 23 december vorig jaar, dus binnen de inspraakprocedure van de toen ter inzage gelegde ontwerp beleidskader. Ik heb toen een behoorlijk uitgebreide e-mail gestuurd waar ik op die twee onderwerpen lokaal eigendom en grondprijzen ben ingegaan. En ik heb mijn e-mail eigenlijk niet besproken gezien in bijlage drie bij uw beleidskader de Inspraakreacties. Dus ik ga ervan uit dat de voorstellen die ik deed niet zijn overgenomen. Ik kom het ook niet tegen in het stuk, maar ook dat ze niet tegengesproken of verworpen zijn.

00:19:43

De heer Lanting: Eerst over lokaal eigendom. En misschien toch nog vooraf, die lange e-mail begon met de constatering dat ik positief gestemd was over wat ik las in het stuk dat toen

ter inzage lag. Dat ik daar positief over gestemd was, omdat ik dat stuk zie als onderdeel van de route naar 2035 waar onze gemeente zich aan gecommitteerd heeft. Wat betreft lokaal eigendom vind ik de omschrijving, in het stuk destijds en ook nu, incompleet en op een belangrijke manier incompleet. Wat dat betreft ga ik nu gewoon passages uit die e-mail van toen, die eigenlijk gewoon nog staan, aan u voorlezen. En ik denk dat dat binnen drie minuten gaat lukken. Als het te lang duurt, moet u het zeggen.

00:20:31

Voorzitter: U heeft geen drie minuten per punt hoor.

00:20:33

De heer Lanting: Nee, ik betoog dat er in de omschrijving van het begrip lokaal eigendom schakels ontbreken. En ook gedachten ontbreken. Een project, als dat eenmaal draait, dat behoort aan iemand toe. Het project, de opwekinstallatie en ook de waarde van die opwekinstallatie. En een project is bijna altijd van een rechtspersoon, bijvoorbeeld van een energiecoöperatie of van een energiecoöperatie en een commerciële ontwikkelaar samen. Belangrijk is dat onderkent moet worden dat die rechtspersoon of die rechtspersonen de enigen zijn die ook de beschikkingsmacht hebben over dat project, maar daardoor ook de beschikkingsmacht om dat project over te dragen. Te verkopen aan een ander. En dan komt het begrip waarde van de installatie om de bocht en dat is niet geëxpliciteerd in de definitie.

00:21:27

De heer Lanting: Dus je hebt twee financiële dingen: je hebt de opbrengst van jaar tot jaar in een project, maar je hebt ook de waarde van een project. En wat betreft dat laatste vind ik dat er in het beleidskader iets opgenomen zou moeten worden, meer specifiek, dat onderdeel zal worden van de aanvraagprocedure voor een vergunning van een dergelijk project. Dat de initiatiefnemers of de exploitant of de beoogde exploitant zich in een overeenkomst met het gemeentebestuur, en dan zit je in stap zeven van het stappenplan in de anterieure overeenkomst, in een overeenkomst zich ertoe verplichten om in het geval van een voorgenomen eigendomsoverdracht van het project en van de opwerkingsinstallatie, dat eerst met alles wat daaraan vastzit in de verkoop aan te bieden aan de gemeentelijke overheid. Alleen als je dat doet, als je dat ook opneemt, houd je het project in het domein van 2035 Energietransitie en niet belang overheerste opwekking van duurzame energie. En dat is waarvan ik hoop dat het gemeentebestuur het doet. En het lijkt er ook op dat het gemeentebestuur dat wil doen. Dus ik betoog, en dat heb ik toen al gedaan, dat dat opgenomen zou moeten worden in de fase van de anterieure overeenkomst.

00:22:52

De heer Lanting: Dan over de grondprijs. Daar ben ik korter over. Ik zal dit straks aan de griffier geven. Het is ook gemarkeerd, wat ik nu doe, voor de griffier. Over de grondprijs heb ik daar geschreven: Als projecten gerealiseerd worden op gronden van een andere eigenaar dan de gemeente Groningen, dan zal de exploitant een gebruiksrecht moeten vestigen. Dat wordt door de bank genomen een opstalrecht. Bij een opstalrecht hoort een tegenprestatie die toevalt aan de grondeigenaar. Die tegenprestatie in duizenden euro's is een kostenpost in de exploitatie van een project. En daarmee beperkt het ook datgene wat de opbrengst van het project voor gemeenten of voor burgers of voor coöperaties en dus voor de

verduurzaming van de samenleving kan opleveren. En dat betekent uiteindelijk dat ik denk dat het belangrijk zou zijn dat de gemeente ook een prijzenbeleid gaat voeren wat betreft de gronden waarop kleine zonneparken worden aangelegd. Dat zijn de twee punten waarvan ik denk dat ik ze niet tegenkom in de reactie op de inspraak.

00:24:05

De heer Lanting: Mijn derde punt was: Waar mogen ze nu wel en waar mogen ze nu niet, tenzij? Dan zijn we op bladzijde negen van het beleidskader dat u vanavond als centraal vergaderstuk heeft. En daar is het beleidskader beperkter geworden dan het stuk dat in november 2020 ter inzage was gelegd en in de inspraak was gegeven. Daar staat nu: Zonneparken zijn, en dan heb ik het over trede twee, in gebieden van trede twee alleen toegestaan onder strenge voorwaarden en als aangetoond kan worden dat er geen mogelijkheden zijn op daken of in trede één. Daar is deze notitie beduidend terughoudender geworden. En ik vond hem in november goed, ik vind hem nog steeds goed, maar het is wel wat slechter geworden. En dat zit op dit punt. Ik denk in feite dat een wenselijke ontwikkeling waar burgers voor kunnen kiezen in feite wel erg strak dichtgerogeld wordt en dat dat eigenlijk niet de bedoeling kan zijn. Dat zijn de dingen die ik hier nu wilde zeggen. Ik dank u zover voor uw aandacht.

00:25:13

Voorzitter: Dank u wel. Uw achtergrond vanuit uw persoonlijke betrokkenheid bij dit soort zonneparken blijkt wel uit uw gedetailleerde inbreng. De heer Bolle heeft een vraag voor u.

00:25:25

De heer Bolle - CDA: Ja, dat zal aan mij liggen, maar dat stukje over prijsbeleid dat kon ik niet helemaal volgen. Misschien gingen mijn gedachten even de verkeerde kant op, maar zou u dat nog een keer?

00:25:33

De heer Lanting: Als een energieproject, bijvoorbeeld door een coöperatie, gedaan wordt en de grond daaronder is niet van de coöperatie zelf, dan moet er een overeenkomst over die grond gesloten worden. Er komt een opstalrecht en er moet per jaar x duizend euro betaald worden. Dat zijn kosten in het project. Dat drukt de financiële opbrengst van het project. Dat drukt wat ten goede kan komen aan de verduurzaming van de lokale gemeenschap of de andere doeleinden die de gemeente centraal wil houden bij dit beleidskader.

00:26:04

De heer Bolle - CDA: Maar stel, het is gemeentegrond en je zou dat niet in rekening brengen, dan drukt het niet op het project, maar dan drukt het alsnog op de gemeentekas. Want anders had je er op een andere manier wellicht inkomsten uit kunnen genereren. Uiteindelijk is het dezelfde portemonnee waar het van ten laste gaat toch?

00:26:23

De heer Lanting: Maar ik heb het expliciet niet over gemeentegrond. Daar heb ik het niet over.

00:26:31

Voorzitter: Mevrouw Nieuwenhout.

00:26:34

Mevrouw Nieuwenhout - GroenLinks: Dank u wel. Mijn punt gaat eigenlijk over hetzelfde, dus dat grondprijsbeleid voor gronden die niet in eigendom van de gemeente zijn. Is het ergens bekend dat daar dus een goed prijsbeleid voor kan worden gevoerd? Het lijkt mij moeilijk om als gemeente te zeggen tegen een andere grondeigenaar dat ze een bepaald maximum mogen vragen voor hun grond. Of zie ik dat verkeerd?

00:27:06

De heer Lanting: Nou, dat is dan een opvatting. Ik denk dat het wel zou kunnen. En je ziet het bijvoorbeeld, er is voor agrarische grond een pachtnormenstelsel met vastgelegde pacht prijzen naar gelang van de kwaliteit van de landbouwgrond. Dus het is op zich niet een totaal ondenkbaar verhaal. Overigens kan ook een niet zo erg denkbaar verhaal toch uitnodigen om het uit te zoeken of het zou kunnen.

00:27:35

Voorzitter: De heer Moerkerk.

00:27:39

De heer Moerkerk - 100% Groningen: Dank u, Voorzitter. Bedankt voor uw inbreng. Ik had een vraag over het eerste punt. U gaf aan: commerciële eigenaren, laat ik het zo samenvatten, moeten eigenlijk als ze het verkopen, de waarde van het project kan misschien zelfs speculatief zijn, ook aan de gemeente aanbieden. Daar speelt natuurlijk het issue dat je moet bepalen wat die waarde dan is. Als dat heel strikt van tevoren strak gezet wordt, dan weerhoudt het misschien investeerders om te gaan investeren. Dus er moet wel een goede balans komen tussen dat het nog wel van de grond komt, maar niet te gevaarlijk wordt als je het een keer wilt doorverkopen. Hoe ziet u dat?

00:28:18

De heer Lanting: Naar mijn opvatting moet het komen te staan in de anterieure overeenkomst. En daar hoort dan ook een prijsbepaling stelsel bij. Dus ik zie dat niet, en zo zou het ook niet kunnen denk ik, als: de overheid bepaalt dan de prijs. Maar wel: eerst bestaat de plicht voor de commerciële ontwikkelaar en overigens ook voor de energiecoöperatie die besluit te gaan cashen evengoed, maar die moeten het dan wel eerst aan de gemeente aanbieden en dan komt er een onderhandelingsproces. En daar kun je ook mechanismen bij bedenken over hoe een billijke prijs bepaald wordt. En je kunt in die anterieure overeenkomst al zetten dat het een billijke prijs zou moeten zijn, bijvoorbeeld.

00:29:02

Voorzitter: Nog meer vragen voor de heer Lanting? Nee, dat is niet het geval. Dan hoop ik dat de wethouder kan toezeggen dat hij nog even op zoek gaat naar die e-mail die blijkbaar zoek is en dat de heer Lanting daar alsnog bericht van krijgt wat daarmee gebeurd is.

00:29:19

Wethouder Philips Broeksma - Energietransitie: Ik weet, Voorzitter, dat met de heer Lanting ambtelijk is gebeld en gesproken en gereageerd op de e-mail die er geweest is. We denken dat de opmerkingen voldoende verwerkt zijn in het stuk. Maar misschien goed om specifieke punten, er zijn ook vragen gesteld vanuit de raad, om daar nog even een notitie aan te wijden. Dan komen wij daar richting de raad wel op terug.

00:29:43

De heer Lanting: Er is met mij gebeld, dat wel.

00:29:45

Voorzitter: Fijn, dan is dat in ieder geval in orde. Dank u wel. Dan de heer van der Graag. U bent van de Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge.

00:29:57

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Ja, heel goed. Dat ben ik inderdaad. Goedenavond dames en heren, mijn naam is inderdaad Kees van der Graag van de Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge, ILT kortweg samengevat. Graag wil ik namens de ILT inspreken op het beleidskader Zonneparken. In het bijzonder over de kleine zonneparken. Als Initiatiefgroep zetten wij ons in voor de energietransitie in harmonie met de leefomgeving. Het is toch goed om dat eventjes scherp te hebben. We willen dat de energietransitie goed lukt. Dat is onze insteek. En daarbij gesteund wordt, dat is niet onbelangrijk, door de bewoners. Die moeten het dragen in onze optiek. Waarom willen wij nu inspreken en wat vragen wij van u? Allereerst, dat is denk ik toch goed om uit te spreken, willen wij onze erkentelijkheid uitspreken naar het college. Veel van de door ons eerder uitgebrachte suggesties zijn op een goede manier verwerkt in het beleidskader en daar danken wij het college voor. Twee cruciale aspecten zijn echter in onze beleving niet of niet voldoende in het beleidskader meegenomen, waardoor we daar toch wel grote zorgen over hebben. Het gaat dan over de invulling van de verantwoordelijkheid bij het participatieproces.

00:31:09

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Hoe is dat nou geregeld? En wat wij gewoon even heel simpel noemen: het omsingelen door de zonneparken. Ik zoem er even op in. De invulling van de verantwoordelijkheid bij het participatieproces, het eerste zorgpunt. Uit het beleidskader blijkt dat de verantwoordelijkheid voor een goed proces met de omgeving bij de particuliere initiatiefnemer is gelegd. De uitkomst van het participatieproces neemt de particuliere initiatiefnemer mee bij de vergunningsaanvraag. Hierdoor ontstaat in feite de situatie dat de slager zijn eigen vlees keurt. Dat vinden wij niet alleen ongewenst, maar ook niet acceptabel. Hoe willen wij het dan wel? Dorpen in de voormalige gemeente Ten Boer, zoals ook Thesinge, kennen het fenomeen van Dorpsbelangen. Een vereniging die namens het dorp optreedt. In onze ogen zeggen wij: "Maak die nu verantwoordelijk voor het participatieproces. Desgewenst, laat die dat door mandateren aan de lokale energiecoöperaties. En zorg ervoor, en dat is voor ons echt een heel belangrijk issue, en zorg ervoor dat er altijd een draagvlaktoets plaatsvindt. Op deze manier denken wij, is het algemeen belang het leidend principe in plaats van het particulier eigenbelang van initiatiefnemer." Ons tweede grote zorgpunt, wat ik genoemd heb is de omsingeling door het zonnepark. Het is wat zwart-wit neergezet, maar het geeft denk ik wel een goed beeld. Rondom Thesinge kunnen in de aangewezen voorkeursgebieden veel zonneparken gerealiseerd worden. Immers, met een afstand van 500 meter tussen de verschillende kleine zonneparken kan een lappendeken aan kleine zonneparken ontstaan. Rondom het dorp uiteraard. Gevolg daarvan kan zijn: aantasting van het open landschap en niet op de laatste plaats ook het verlies van draagvlak onder bewoners voor energietransitie. Helaas zijn er onvoldoende waarborgen in het beleidskader opgenomen om het ontstaan

van een dergelijke lappendeken te kunnen voorkomen. Wat is onze wens? Wij willen een eerlijke en evenredige verdeling zien van de kleine zonneparken over de aangegeven voorkeurslocatie in de hele gemeente Groningen. Dus niet alleen bij Thesinge, maar over de hele gemeente Groningen. Ieder zijn deel. Tot slot, ik wil u namens ILT danken voor het aanhoren van onze zorgen en hoop dat u bereid bent onze zorgen te vertalen in aanpassing van het beleid voor de kleine zonneparken. Dank u wel.

00:33:44

Voorzitter: Dank u wel. De heer Rebergen.

00:33:48

De heer Rebergen - ChristenUnie: Ja, dank u wel. Even een vraag over die omsingeling van Thesinge zoals u dat noemt. In het stuk staan eigenlijk twee waarborgen om dat te voorkomen. Ik heb daar ook even technisch navraag naar gedaan wat u eerder ook genoemd heeft. Het eerste is die draagvlaktoets, om die uit te voeren. En het tweede is eigenlijk lokaal eigendom en dat het dan ook verspreid moet zijn over zoveel huishoudens. Hoe kijkt u tegen die twee waarborgen aan?

00:34:13

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Ik denk dat het lokaal eigendom een belangrijk element is, maar dat wil nog niet zeggen dat daarmee de participatie geregeld is. Dat is hier bij de particuliere initiatiefnemer belegd en die zit echt aan het voorspeende. En wij denken dat dat echt bij het dorp zelf thuishoort. Dat die de verantwoordelijkheid daarvoor ook wil nemen en daarvoor ook toe in staat gesteld moet worden. Dat is denk ik wel iets verschillends. En de draagvlaktoets, zoals nu in het beleidskader staat, kan dan uiteindelijk aan de gemeenteraad worden voorgelegd. Maar ik kan me niet voorstellen dat het de taak van de gemeenteraad is om, als er vijf initiatieven zijn, om vijf keer daar een besluit over te nemen. Ik denk dat we dat met elkaar anders kunnen en ook zouden moeten organiseren.

00:35:00

Voorzitter: De heer Boter.

00:35:02

De heer Boter - VVD: Even nog een vervolgvraag over die participatie. Want als er dus een particulier initiatief is, enigszins lokaal gekleurd, dan zou die zich dan moeten melden bij Dorpsbelangen. In uw visie. En Dorpsbelangen gaat dan met het dorp en de particuliere persoon, dan wel gemandateerd naar een energiecoöperatie, bekijken hoe die participatie loopt. Dan krijg je toch veel meer verschillende belangen dan in het feit dat de particulier zelf de participatie doet en vervolgens de gemeente de toets gaat doen?

00:35:30

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Ten eerste is het wat dat laatste betreft niet een vaststaand feit dat die toets plaatsvindt. Dat kan plaatsvinden als daar een aanleiding is omdat er echt afwijkende opvattingen zijn. Dus het is niet een automatisme dat dat gebeurt. Kunt u de vraag nog even herhalen? Sorry.

00:35:51

De heer Boter - VVD: Ja, de plek als een particulier komt. Komt hij dan bij Dorpsbelangen

slash de gemandateerde energiecoöperatie? Gaat die partij dan de participatie doen? Dus dan gaat de particulier achteroverleunen. Wacht de participatie af.

00:36:03

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Nee, dat moet natuurlijk wel in samenspraak met de initiatiefnemer, want dat is dan wel van belang. Alleen het gaat er wel om dat het participatietraject vormgegeven moet worden door bijvoorbeeld Dorpsbelangen. En daar moet een nauwe afstemming zijn met initiatiefnemer, want je wilt wel voortgang in het proces houden.

00:36:22

Voorzitter: De heer Boter.

00:36:23

De heer Boter - VVD: Nog één vervolgvraag, want u probeert er een beetje zorgvuldigheid in te brengen dat de particulier initiatiefnemer niet met de belangen aan de haal gaat. Maar bij Dorpsbelangen zit er natuurlijk het risico in dat het dorp weer belangen mee gaat wegen in de participatie. Dus dan heb je toch precies dezelfde uitgangssituatie als dat een particuliere initiatiefnemer aan de slag gaat? Je hebt altijd een partij die een belang heeft en daarmee ook aan de haal zou kunnen gaan in het participatietraject. Of zie ik dat verkeerd?

00:36:50

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Nou, ik weet niet of u dat verkeerd ziet, maar wat natuurlijk wel een verschil is, op het moment als bijvoorbeeld een particulier kan zeggen: "Ik heb een locatie beschikbaar." En dan kan het best zijn dat een dorp zegt: "Wij vinden dat er absoluut ook iets moet gebeuren aan de energietransitie en wij willen daar ook grond beschikbaar voor stellen. Graag. Alleen niet op die plek, maar liever op een plek waar een lagere natuurwaarde is, bijvoorbeeld." En dat maakt natuurlijk wel een verschil.

00:37:15

Voorzitter: De heer Bolle.

00:37:19

De heer Bolle - CDA: Maar dat is dan toch juist ook precies een beetje het probleem van wat u nu voorstelt? Want dan kan het dorp niet meer sec het participatieproces beoordelen? Dan beoordelen ze niet alleen het proces, maar beoordelen zij ook de locatie. En dan heb je, denk ik, op dat moment, inderdaad, dat de slager zijn eigen vlees keurt. In dat geval dan Dorpsbelangen. Zou het dan niet veel handiger zijn als Dorpsbelangen een rol krijgt om achteraf, bij die toets of bij de vergunningverlening, een rol te krijgen om te kijken: is het participatieproces in de ogen van Dorpsbelangen goed verlopen? Want als je Dorpsbelangen verantwoordelijk maakt voor het participatieproces, krijgen ze wel een heel grote rol waarvan maar de vraag is of ze die dan ook echt daadwerkelijk waar kunnen maken.

00:38:17

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Dat is natuurlijk het verschil van uitgangspunt. Ik denk dat Dorpsbelangen het heel goed kunnen waarmaken. Als ik bijvoorbeeld naar Thesinge kijk, dan heeft onze coöperatie dat gemandateerd gekregen. Wij willen die handschoen graag oppakken. Wij kunnen het ook oppakken en wij zullen dat ook

doen. Dus ik denk dat dat wel heel goed kan, maar het zal waarschijnlijk niet betekenen dat het altijd een Dorpsbelangen zou kunnen zijn. Het zal misschien een energiecoöperatie kunnen zijn. Dat kan best. Dat het gemandateerd wordt.

00:38:50

De heer Bolle - CDA: Maar wie bepaalt dan in dat systeem wie er verantwoordelijk is voor het participatieproces? Want de gemeente zegt in het kader: "Dat moet de initiatiefnemer doen." Nou, de energiecoöperatie of Dorpsbelangen zijn niet de initiatiefnemer. Dus de initiatiefnemer komt. Maar wie bepaalt dan wie er verantwoordelijk wordt voor het participatieproces?

00:39:14

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Ik denk dat dat toch echt Dorpsbelangen moet zijn. Want dat is natuurlijk wel cruciaal als je het over een leefomgeving van mensen hebt en je wilt daar een voorziening realiseren. Een zonnepark realiseren. Mogen mensen daar iets van vinden? Dat is natuurlijk de basisvraag waar het mee begint. Tenzij je vindt dat mensen dat gewoon moeten slikken. Dat kan ook, maar dat is dan een keuze.

00:39:37

De heer Bolle - CDA: Nee, maar in dit geval gaat het over hoe je het proces gaat inregelen. En dan nog niet zozeer of het er wel of niet komt. Niet of de vergunning wel of niet verleend wordt. Dat is een ander vraagstuk.

00:39:52

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Nee, dat is wel zo. Maar participatie begint in onze ogen ook bij de keuze van de locatie en daar ook zeggenschap over hebben. Of wil je dat aan de markt overlaten? Dat dat is een ander alternatief. Maar dat is niet een insteek die wij kiezen. Wij zeggen: "Wij vinden het van belang dat we baas blijven in eigen dorp." Of zou u dat anders willen zien?

00:40:19

De heer Bolle - CDA: Ik zit er nog over na te denken, maar ik kan me nog niet helemaal goed voorstellen of uw voorstel praktisch haalbaar is. Maar misschien is het wel praktisch haalbaar.

00:40:33

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Kijk, het is best een heel complex gebeuren. En we hebben gezegd: "Maak nou gewoon een aantal pijlers waar je gewoon een aantal dingen kunt ontwikkelen, want er is niet één eenvoudige oplossing." Dat zou echt te simpel zijn. Maar je kunt wel met elkaar leren: wat werkt wel en wat werkt niet?

00:40:50

Voorzitter: Mevrouw Boogaard.

00:40:53

Mevrouw Boogaard - PVDA: Ja, dank u wel. Mijn vraag sluit wel een beetje aan bij de heer Bolle, maar dan een beetje anders ingestoken. Want we weten natuurlijk na het bezoek allemaal dat jullie in Thesinge goed georganiseerd zijn en ook ambitieus wat de energietransitie betreft. Maar we weten ook dat dat niet overal zo is. En we weten ook niet

of dat over vijf of tien jaar overal zo is. Maar wat zou u ervan vinden als we zouden zeggen: "Deze verenigingen zijn niet verantwoordelijk voor het participatieproces, maar deze verenigingen zouden actief betrokken moeten worden bij het inrichten van het participatieproces. Welke stappen moeten doorlopen worden, op welke manier, in welke volgorde? En ook een belangrijke gesprekspartner bij het beoordelen en het toetsen van het draagvlak van het proces. Het is niet alleen de vraag: in hoeverre is het in iedere dorpsgemeenschap, wijkgemeenschap goed georganiseerd en is er één partij of zijn er meerdere partijen waar dan uitgekozen zou moeten worden? Maar het is ook, denk ik, goed dat je niet gedoe krijgt in het dorp. Want je maakt jezelf ook kwetsbaar als organisatie. En daarmee kun je ook gewoon je draagvlak verliezen, wat je op dit moment wellicht wel hebt in het drop.

00:42:07

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Ik vind het een creatieve oplossing.

00:42:13

Voorzitter: Dat heeft u knap gedaan, mevrouw Boogaard. Zijn er nog meer vragen? Nee. Zijn er nog verder andere nabranders? Is er behoefte aan een verder gesprek? Is er behoefte bij de publieke tribune? Een nadere inbreng? De heer van der Graag, u kunt wel gaan zitten.

00:42:34

De heer van der Graag - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Oké. Dank u wel.

00:42:39

Voorzitter: Kunt u even bij de microfoon gaan staan? Dan kan iedereen u goed horen, ook mensen die meekijken.

00:42:49

Spreker 1: De verantwoordelijkheid voor het inrichten van het participatieproces ligt bij de particuliere initiatiefnemer. Heeft dat te maken met het feit dat dat in de nieuwe omgevingswet ook zo er wordt of is dat vooruitlopend daarop al zo bedacht? Want ik weet, en u weet dat ook, dat dat nog wel een dingetje wordt dat dat in de omgevingswet zo is en dat er eigenlijk nog niet helemaal bekend is wat voor eisen er dan aan dat participatieproces worden gesteld.

00:43:33

Voorzitter: Ik heb bijna de neiging om daar zelf antwoord op te geven, want ik weet er alles van. Maar ik kijk even naar de wethouder. Dat lijkt me zuiverder.

00:43:40

Wethouder Philips Broeksma - Energietransitie: We denken dat dat klopt. In de omgevingswet is het idee dat de initiatiefnemers het participatieproces inrichten. We denken dat het een goede manier is om ook de verantwoordelijkheid te leggen bij de initiatiefnemer, om participatieprocessen op een goede manier in te richten. De betrokkenheid van de omgeving daarbij. U weet, we onderscheiden drie soorten betrokkenen: de directe omgeving en dan drie cirkels van betrokkenheid om dat op een goede manier te organiseren. En de raad is altijd aan zet om te zeggen: "We willen een

draagvlaktoets op het moment dat wij het vermoeden hebben dat dat noodzakelijk is." Uiteindelijk is de raad altijd als laatste aan zet. Dus die democratische borging is geregeld.

00:44:18

Spreker 1: En is de draagvlaktoetsing de enige manier om te sturen om te kijken of het participatieproces naar tevredenheid is verlopen?

00:44:31

Wethouder Philips Broeksma - Energietransitie: Uiteindelijk komt er één pakket waar dat verzoek in zit. Dat komt ook hier bij de raad te liggen. En de manier waarop het participatieproces is verlopen, de validiteit van het proces aan de ene kant, is het op een goede manier ingericht? De uitkomst aan de tweede kant ligt dan ter besluitvorming om te kijken of dat voldoet aan de eisen. Is er twijfel? Dan kan dat leiden tot de nee, het gaat niet door. Want het is of niet goed getoetst of de uitkomst is niet tevredenstellend of er kan op een andere manier naar de draagvlaktoets gevraagd worden.

00:45:05

Spreker 1: Oké. Dank u wel.

00:45:08

Voorzitter: Ik zie nog iemand aanstalten maken. Ga uw gang. Lukt dat? Stelt u zich ook even voor alstublieft.

00:45:23

Sabine Otten - Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge: Ja, mijn naam is Sabine Otten. Ik werk bij de RUG in de sociale psychologie, maar ik zit hier vanavond ook omdat ik bij de Initiatiefgroep Leefomgeving Thesinge hoor. En ik voel me dan toch gemotiveerd om nog iets bij dat participatievraagstuk te zeggen. En ik denk echt dat we moeten constateren dat er gewoon nog heel veel witte plekken zijn of dat het gewoon wat onduidelijk is hoe het beste moet gaan. En op het laatste wat de wethouder zei over die drie cirkels in de participatie, waar heel mooi aangegeven is: er zijn verschillende niveaus waarin getoetst moet worden. Dat is helder. Dat zijn de direct omwonenden en dan de volgende cirkel enzovoort. Maar daar blijven toch nog open kwesties zoals bijvoorbeeld: wat is dan voldoende draagvlak? Is dat 51 procent of hoe ver moet het gaan? En zo kunnen we een heleboel vragen hier opnoemen. En ik denk waar eigenlijk behoefte aan is, ook al ligt die verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemers, dat zij een soort kaders mee moeten krijgen hoe ze dit proces moeten inrichten. En dat we niet zoals nu in de eerste fase vijf kleine zonneparken gerealiseerd worden in Groningen, dat er op vijf totaal verschillende manieren participatie vormgegeven is. Ik denk dat het voor burgers niet een goed idee is dat die eigen regie en medezeggenschap op heel verschillende manieren ingevuld kan worden. Of we moeten heel duidelijk zijn: we gaan hier echt pilots doen en we zien wel waar uiteindelijk het draagvlak het grootste geworden is. Maar ik denk: hier ligt heel veel onzekerheid. En ook daarbij de zorg: hoe gaat het gaan en wat betekent dat als een individuele initiatiefnemer hier aan het roer zit? Dus vandaar die behoefte dat er ten minste wat kaders zijn hoe het er precies moet uitzien. Dat is de achtergrond van deze discussie.

00:47:39

Voorzitter: Dank u wel. Dat verheldert nog weer verder. Ik denk dat we dan toe kunnen naar een afronding van vanavond. Mevrouw de Wrede nog? Vertel.

00:47:54

Mevrouw De Wrede - Partij voor de Dieren: Ik ben eigenlijk wel heel benieuwd naar de reactie van de wethouder op de laatste opmerkingen die wij hoorden over het draagvlak en of we dan moeten uitgaan van 51 procent of wat dan voldoende draagvlak is? Dus ik ben heel benieuwd naar wat de wethouder daar eigenlijk van vindt.

00:48:14

Voorzitter: Dat mag u allemaal 17 november aan hem vragen. Als u dat zelf belangrijk vindt, dan kunt u daar ook preventief zelfs voorstellen voor doen en die in de week leggen bij de wethouder. Want dan praten wij inhoudelijk verder over deze stukken, zodat we daar eind van de maand in de raad knopen over kunnen doorhakken. Dan wens ik u een fijne avond en dank voor uw bijdrage.